

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת לך לך תשע"ז שנה ג' גליון 110
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: דברי הספר על מרן שר התורה הנאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל (נאמר בבית הכנסת בורוכוב בירושלים יום לאחר ההלוויה)

המקדש היה לו תחליף, והנה כשנפטר צדיק, איזה גדול, אם הניח אחריו כדוגמתו, כאשר יש לו תחליף, צדיק הדומה לו, בזה דומה הוא לשריפת בית א-להינו. אולם הפעם בפטירת מורנו ורבינו הרי שאין לו תחליף, ולכן זה

קשה יותר משריפת בית א-להינו.

על יום מתן תורה אמר האמורא הקדוש רב יוסף, בהעידו על עצמו (פסחים סח:): "אי לאו האי יומא, כמה יוסף איכא בשוקא". כלומר, כמה יוסף היו בשוקי הרחובות ולא בין כתלי בית המדרש. אף אנו צריכים לומר "אי לאו האי יומא" י"ב בתשרי תרפ"א שבו ירדה נשמתו הגדולה של מורנו זצ"ל, כמה בחורי ישיבות ספרדיים היו מסתובבים

היום בשוק.

אבל בודאי שעלינו להודות להקב"ה על גודל החסד שעשה עמנו בכך ששתל בדורנו את מרן זיע"א, יהודי שעל פי שכלנו והבנתנו כלל לא התאים לדורנו ולא למושגינו. ואף שכמה וכמה פעמים ניסה השטן לקחתו מאיתנו.

כמו שסיפרה אמו של מרן (הרבנית גורג'יה ע"ה) בעת שהיה מרן בערך בגיל חצי שנה, באחד הימים הניחה את מרן בעריסתו הקטנה, בחצר הבית בבגדאד והלכה לטפל בשאר עיסוקי הבית. לפתע הגיח נחש ארסי ענק ומסוכן ביותר והקיף את העריסה שבתוכה התינוק, ופער את פיו

עדיין לא כשרה העת כדי להעריך נכונה את דמותו הגדולה והמאירה לדורות של מורנו ורבינו עטרת ראשנו רבי עובדיה יוסף זצוק"ל. קרובים אנו מדי אל אורו הגדול והנעים כדי שנוכל לקלוט עד כמה עמוק הוא השבר, ועד

כמה תהומי הוא החלל הגדול שהשאיר גאון עוזנו זכר צדיק לברכה. רגילים היינו לשמוע את דעתו הבהירה בכל נושא שעלה על הפרק, בעניינים הלכתיים כמו בעניינים מדיניים, בכולם היה נחוש ודעתו נחרצת, יצוקה כעופרת. בהיותו מגדלור האיר לכולם את הדרך, גם לאלו שלא נמנו על עדתו ולא התפקדו על חוגי עדת הספרדים.

בכל הדורות כולם, לא אירע אסון גדול כזה, כפטירתו של רבינו. שהרי בדורות הקודמים, כשנפטר משה נסתלק, הניח אחריו את יהושע, וכן הלאה, ועם כל ירידת הדורות, בכל זאת, נמצאה לכל הפחות דוגמא למעלת הגדול שנסתלק.

מצינו סתירה בדברי חז"ל לענין אם שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית א-להינו או יותר משריפת בית א-להינו. ונראה לומר, כי כשנחרב בית המקדש הרחבנו בשיעור על רבן יוחנן בן זכאי שבבקשתו "תן לי את יבנה וחכמיה" הוא בעצם יצר תחליף לבית המקדש, נמצא שנחרב בית

שאף אחד לא יתקרב. כשאמו ראתה זאת הקימה קול צעקה ורעדה בכל גופה, אך קורא הדורות ידע את שליחותו של מרן, כי תינוק זה לגדולות נוצר, להאיר את עיני עם ישראל בתורתו, ואחת השכנות, הקב"ה נתן בליבה להיכנס לחצר הבית ולדרוש בשלום האם, והנה בראותה את המראה המחריד, לבשה עוז וגבורה ובאומץ לא מובן ניגשה אל העריסה ומשכה את התינוק וברחה לתוך הבית, הנחש התקפל והלך לו, וכך מרן ניצל מסכנה. ועל זה עלינו להודות לבורא עולם.

כמו כן מסופר עוד, שהרב בהיותו ילד בן 7 באותם הימים,

היה הרב לומד בבית המדרש "שושנים לדוד" בירושלים בספר תורה תמימה. ובעליית הגג של בית המדרש היה יושב הגאון המקובל רבי יעקב חיים סופר בעל ספר "כף החיים", יושב ועורך את ספרו הגדול. ובאותו

היום, היה זה 11 ליולי 1927 פגעה רעידת אדמה קשה ביותר בירושלים, רעידת האדמה גרמה ליותר מ-130 הרוגים ו-450 פצועים. כ-300 בתים התמוטטו ומבנים רבים קרסו מחמתה. וגם בנין ישיבת שושנים לדוד נפגע קשות מחמת רעידת האדמה. ומרן שליט"א, שהיה רק ילד רך, נבהל מאד כאשר נפלה עליו תקרת הישיבה, ולא היתה לו שום אפשרות לחלץ את עצמו. אז, ירד הגאון רבי יעקב חיים סופר, וחילץ בעצמו את מרן, ולקחו בידי ונסרו לאביו, וכה אמר לו: הזהר על בנד זה, כי הוא עתיד להיות גדול בישראל.

כמו כן כשהוא היה כבר בחור בישיבת פורת יוסף, האב נאלץ לבקש את עזרתו של הבן עובדיה בעבודה בחנות המכולת המשפחתית. והטיל עליו כל מיני תפקידים, למשל, הוא הופקד להיות כשומר הסף, שאמור למנוע מגנבים לסחוב מצרכים מהמכולת המשפחתית. הוא גם סייע לאביו לפרוק סחורות ולסדר אותן על המדפים

בחנות או במחסן המכולת. הרווחים הזעומים לא אפשרו לאב לשכור את שירותיו של עובד נוסף והבן הבכור היה פתרון נוח וזול. וכך היה רבינו עובדיה צריך לשלב לימוד עם עבודה. הוא היה מגיע לחנות לאחר הלימודים, סייע לאביו וכשלחץ העבודה פחת, ישב עם ספר לימוד בכניסה לחנות. האב השתדל שלא להטריד את בנו ודי חיבב את המראה של הבן הלומד בפתח החנות.

אז התגלתה אחת התכונות הבולטות של עובדיה הצעיר, כשהוא קורא בספריו, הוא שקוע שם עמוק. מסוגר בעולם הספרים. עולם משלו. כך היה גם שהוצב כשומר ולא

הבחין בגנבי מוצרים מהמכולת של אביו.

חבריו לישיבה ערכו פעם דיון האם מותר לסחוב מחנות האב ממתקים בשעה שהילד עובדיה הוא השומר או שמדובר בגניבה. התלמידים הביאו טיעונים לכאן ולכאן ולבסוף לא הגיעו

להכרעה ולכן הביאו את השאלה בפני הבחור עובדיה יוסף. הוא כלל לא קלט כי מדובר בבדיחה פנימית של חבריו לספסל הלימודים ושה'סוגיה ההלכתית' עוסקת בו. שניים מראשי הישיבה, שהיו עדים לשאלה ההיתולית של התלמידים, הרבנים הגאונים הרב אפרים כהן והרב עזרא עטייה זצוק"ל, הגיעו באותו היום אל המכולת של האב וביקשו שישחרר את הילד מהמשימה.

הוא מבזבז את זמנו כאן, אמרו. שחרר אותו לספסל הלימודים. בשעה שהשמיע האב טיעונים לנחיצותו של הבן הבכור במקום, הם התיישבו בפתח המכולת ובישרו, אנחנו נשארים כאן, עד שהילד ישוחרר. לאבא לא היתה ברירה ושיחרר את בנו.

לימים סיפר מרן עצמו לבני ביתו, כי בהיותו מכהן כרב ראשי לישראל ביקר באחד מבתי הכלא ופגש שם את שודד כספות הבנקים, יצחק דרורי, שזכה לכינוי "המוח"

לאחר שבמבצע נועז פרץ את כספות בנק הפועלים בירושלים.

פנה השודד אל הרב ואמר: "אני חייב לבקש ממכם שליחה, כי את השוד הראשון שלי ביצעתי בחנות של אביך. אני זוכר איך ישבת ולמדת ואנו הילדים נכנסנו ו'סחבנו' סוכריות וממתקים". מרן חייך אליו וחיזקו לחזור בתשובה שלימה.

על כל זה עלינו להודות לבורא עולם ששמר לנו את מרן שזכה להידבק באורו הגדול.

דביקותו של מרן בתורה היתה בגדר של "כי הם חיינו ואורך ימינו" פשוטו כשמשמעו, עדי כדי כך שכדי לנתק

ולהפריד אותנו מלימוד התורה זה היה כמו לנתק חולה ממכשיר חמצן. בדור עני ויתום כמו שלנו צריכים לתת לנו כל מיני תמריצים ועידודים כדי שנלמד נתחזק ונתעלה, מחפשים חיזוקים ותמיכות למען לא נחדל מלימוד התורה הקדושה, אך

אצל מרן זצ"ל ראו בחוש, שהוא פשוט מופקע לגמרי מעידודים ותמיכות למיניהם, כל תורתו היתה לשמה, עניין אותו בעולמו רק דבר אחד ויחיד תורתו האהובה.

נקודה מרכזית זאת באישיותו חייבת להיחרת ולהיזכר לדורי דורות, כיצד חי בדורנו איש שכל תחבולות היצר הרע וכל ניסיונותיו להוציא את האדם מחיי הנצח פשוט לא צלחו. וזאת כבר בהיותו צעיר לימים.

כשהיה בגיל עשר נאלץ אביו לנסוע לעיראק והוא לקח עמו את בנו המופלא. בהיותם בעיר בגדד נכנסו אל בית המדרש המפורסם 'מדרש בית זילכה' בו למדו כל גאוני וצדיקי העיר. בואו של הילד הירושלמי עורר עניין רב מאחר והוא כבר למד גמרא, בעוד מנהג בבל היה ללמוד ראשית את כל התנ"ך, ורק אז החלו בלימוד הגמרא. האב"ד וראש הישיבה, הגאון רבי סלמן חוגי עבדי שהיה

הרב הראשי האחרון של בגדד, ביקש מהילד לחזור על תלמודו והוא חזר על פרק אלו מציאות והמפקיד למול עיניהם הנדהמות של הנוכחים. באותו מעמד שחו רבני הישיבה לאביו, כי עתיד בנו לגדול ולהאיר את עיניהם של ישראל בתורתו, וראש הישיבה והאב"ד הוסיף ואמר, כי מובטח הוא בו שיגדל להיות פוסק הדור. לימים בשנת 1951, עלה רבי סלמן לארץ הקודש בהתחלה ונשלח לעבוד בקרן קיימת בנטיעת עצים. באחד הימים ראה אותו אחד החכמים ומיד מינו אותו דיין בבית הדין הרבני בירושלים וכל התלמידי חכמים ששמעו את גדולתו התקבצו לערוך לו קבלת פנים. באותו מעמד השתתף גם

הגר"ע יוסף, לאחר שפלפלו ביניהם בפלפולא דאורייתא הציג את עצמו בפני רבי סלמן כאותו נער שחזר באוזניו על דפי הגמרא ורבי סלמן נענה ואמר "ידעתי, ידעתי, כעת רואה אני את מה שניבאתי!".

באותה תקופה בגלל גלי העליה האדירים לא הצליח רבי סלמן למצוא קורת גג של ממש לראשו, אז רבינו מרן זצ"ל הזמין אותו לבוא ולהתארח בביתו עד אשר יסתדר כדבעי. שמונה חודשים התארחו הרב עבדי ובני משפחתו בבית הגר"ע יוסף אשר שש על זכות זו כעל כל הון וכל העת השתעשע עם אורחו הגדול בדברי תורה.

פעם אמר מרן זצ"ל: "אצלנו הספרדים מתקמצנים בשבחים", נוהג זה שרר גם ב'פורת יוסף' הרמ"ם אף שעמדו על כשרונותיו סגולותיו ואהבתו של מרן לתורה, לא כולם תמכו ופירגנו לו, והנה, לאחר כמה שנים אירע, שרבו של מרן רבי עזרא עטיה, פגשו בנסיבות שאיפשרו לשנים לשוחח ביחידות, כמובן ששיחתם נסבה על דברי תורה, רבי עזרא הקשיב לשיחתו הקולחת של תלמידו. והרב הבחין בעונג שנסוך על פניו: 'חג החנוכה מתקרב'

אמר לבסוף רבי עזרא 'התוכל להכין דרשה שתהיה בה גם נגיעה לחנוכה, ולשאתה בפני כל תלמידי הישיבה?' מרן נאות בשמחה.

הוא הכין את דרשתו בעמקות, כיד ה' הטובה עליו בנושא טומאה וטהרה, צלל לעומקן של הסוגיות בנושא והקיף אותן, וריכז את דבריו בענין פך השמן במקדש. רושם עז הותירה הדרשה על קהל המשתתפים, חבריו על ספסל הלימודים

שהטיבו להכיר את כשרונותיו, לא יכלו לעצור את התפעלותם. וכחבריו גם מוריו השתאו לנוכח בקיאותו ועיונו, אחר השיעור קרא לו ראש הישיבה ושוחח עמו, והרעיף עליו שבחים אשר נכנסו ללבו של התלמיד, ומעתה ואילך היה ביניהם קשר אישי ודאגה כמו של האם לבנה. ולכן הוא כותב בהקדמתו להליכות עולם, שכבר מגיל 18 הוא נתבקש למסור שיעורים בציבור, בתחילה נתבקש להחליף את הגאון רבי יעקב דוויק זצ"ל, ומרן היה מכיר לו טובה על שדחפו למסור עוד ועוד שיעורים, עד שהחל למסור שיעורים תמידים כסדרם.

ואז היה המנהג למסור שיעורים בספר בן אש חי אבל מרן לא היה מקריא סתם ככה, אלא החל להביא את המקורות לדברים, פתח בדברי הבית יוסף מחלוקת הראשונים דעת השו"ע עד לדברי הבן איש חי, ואז ראה שדעתו של הבן איש חי לא תמיד כדעתו של הבית יוסף, ולפעמים הוא הולך כדעתו של הרמ"א.

למשל, בשו"ת רב פעלים (ח"ב חו"מ סימן ב) דן ה'בן איש חי' בעניין קבלת הוראות מרן בעיר בגדאד. בדיני ממונות מקובל בעדות המזרח שאין המוחזק יכול לטעון טענת 'קים לי' כנגד שיטת מרן השו"ע. מכיוון שנוהגים כשיטתו

הלכה למעשה, לא ניתן לטעון שהוא סובר כשיטה אחרת. ה'בן איש חי' נשאל האם כלל זה נאמר גם על תשובותיו של הרב יוסף קארו (כדוג' שו"ת אבקת רוכל) או רק על פסקיו בשו"ע. ה'בן איש חי' כותב שהסתפקו האחרונים בדיו זה ומדברי שלושה גדולים עולה שאין תשובות מרן בכלל קבלה זו, "כי אם רק קבלו מה שפסק בשו"ע דוקא". לפי ה'בן איש חי' קבלת השו"ע נובעת ממנהג שנהגו לפסוק לפי ספר זה, ומשום כך רק לענין פסקיו בשולחן ערוך קיבלנו את הוראותיו. ומאותה סיבה הוא כותב בתשובה נוספת בסימן ג' שאם המנהג נגד מרן, עלינו לילך נגד. כי ישנם הלכות שלא נהגו כשו"ע, וז"ל: "הנה נודע כי פה עירינו בג'דאד יע"א, בתריה דמרן ז"ל בשה"ט גרירן הן בדיני איסור הן בדיני ממונות, חוץ מאותם דברים הידועים לנו שפשט המנהג בעירינו כדעת רמ"א בהג"ה או כדעת שאר פוסקים הפך דעת מרן ז"ל דאז אזלינן בתר המנהג הן להקל הן להחמיר, וכן נמי בדיני גיטין וקדושין המנהג ברור פה עירנו למיזל לחומרא אפילו בדבר שפסק מרן להקל, וכמ"ש הגאון מהריט"א ז"ל על מנהג עה"ק ירושלים תוב"ב, וכן קבלו חכמי עירינו מהרה"ג עט"ר מו"ז רבינו משה חיים זלה"ה, על מנהג עירינו בג'דאד יע"א, ועל כן בדיני ממונות אין פה עירינו טענת קים לי נגד סברת מרן ז"ל שפסק בשה"ט, אלא מוציאין מיד המוחזק ע"פ סברת מרן ז"ל".

אולם דעתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל היתה שסמכות מרן השו"ע נובעת מדין מרא דאתרא ולא מיסוד מנהג. השלכה ישירה להבנה זו היא שאין הבדל בין פסקי הרב יוסף קארו בשו"ע ובין תשובותיו, ולשניהם בני עדות המזרח כפופים ברמה זהה (בניגוד לדברי ה'בן איש חי'). בתשובה בנושא האם ניתן לטעון טענת 'קים לי' כנגד דעת מרן בתשובה (שאלה מקבילה לתשובת ה'בן איש חי' שהובאה לעיל) הוא כותב (יביע אומר ח"ט חו"מ סימן א'): "שאיין לומר קים לי נגד מ"ש מרן בתשובה. וכתב ע"ז בחיים שאל, ודברי טעם הם, שהרי אנו קבלנו הוראות

הוא מרי דאתרין, ומפיו אנו חיים, וקבלנו הוראותיו ככל אשר יאמר כי הוא זה. וכן ראוי להורות, לשעה ולדורות...".

לדעתו, קבלה הציבור מחדשת מעמד של מרא דאתרא שלא ניתן לחלוק עליו, ולכן אין משמעות לשאלה אם הפסיקה היא בשו"ע או בתשובה.

כמו כן, הרב בן ציון אבא שאול בהקדמה לספרו אור לציון מבאר שאת השו"ע קבלנו עלינו בתורת רוב וספק, ולא בתורת ודאי, כלומר קבלנו את דעתו כאילו היא דעת הרוב ואת החולקים עליו כדעת מיעוט אך אין מחשיבים את דעתם כדחוייה לגמרי. ונפקא מינא שאם דעת רוב הפוסקים להחמיר (והרמ"א פסק אותם) יש לחוש לדבריהם אף שהשו"ע פסק להקל.

מטעם זה מצאנו שהרב יוסף חיים בספרו ה"בן איש חי" פעמים רבות פסק לחומרא כדעת הרמ"א נגד דעת השו"ע. כדוגמא אחת לכך נביא את פסק השו"ע שפסק שנדה יכולה להתחיל לספור ז' נקיים אחר ארבעה ימים לשימושה, והרי"ח פסק ב"בן איש חי" (שנה ב' פרשת צו אות ז') וכן ברב פעלים (ד' יו"ד כ') כדעת הרמ"א שצריכה להמתין ו' או ז' ימים כפי מנהגה.

בס"ד

מרן, ודבריו בתשובה הם הלכה למעשה בפרטות, ועדיפי ממ"ש מרן בשלחן ערוך..."

התשובות הם הכרעות הלכה למעשה ולכן יש סברה שיש שוודאי יש לפוסק כתשובותיו אם פוסקים כדבריו בשו"ע. דברי השו"ע והבית יוסף הם בדרך שקלא וטריא ונועדו לאסוף את כל השיטות ולכן יש לבכר את ההכרעה הפרטנית הלכה למעשה. בני עדות המזרח קיבלו את פסיקות רבי יוסף קארו כגברא ולא ספר מסוים.

לאחר מכן הוא מוסיף טיעון נוסף:

"ולפע"ד אין דבריו מחוורים, **שעיקר קבלת דברי מרן הוא משום שהוא רבינו, ומרי דאתרא דילן**, וכבר כתב מהר"י פראג'י בשו"ת הרי"ף, דבאתרא דאית להו רב, והוא מרי דאתרא ולימדס תורה ודעת, ונהגו לסמוך עליו בדיני התורה, דברי הרב ההוא הוקבעו עליהם חובה כאילו הם הלכה למשה מסיני שאין בה מחלוקת, ואפילו במקום שרבים חולקים עליו, והזו מדבריו אפילו מקולא לחומרא, ה"ז כאילו זו מדברי תורה ומזלזל בכבוד רבותיו שלימדוהו תורה. ע"כ. וא"כ מסתברא ודאי שאין לומר קים לי נגד תשובת מרן, שהרי קבלת דברי מרן הם מטעם דהוי מרא דאתרא, [וכ"כ הגאון מהר"י פראג'י הנ"ל, שהדבר פשוט דנקטינן כדעת מרא דאתרא לפסוק הלכה כמותו... ואפילו במקום שרבים חולקים עליו...], וא"כ גם לגבי תשובותיו שהם בכלל פסקי המרא דאתרא אין לטעון קים לי כנגדו...

והכי נקטינן בכל מיילי דאיסור והיתר, **וכבר כתבנו שמאחר שמרן הוא מרא דאתרין, ומפיו אנו חיים בכל מכל כל, וקבלנו הוראותיו ככל אשר יאמר כי הוא זה... ושלא לפסוק בפשיטות נגד דעתו של מרן, ולומר שהמוחזק מצי טעין קים לי כדברי הי"א נגד הסתם שבשו"ע... כלל העולה שהסכמת רוב האחרונים שלנו, שאין המוחזק יכול לומר קים לי נגד מה שפסק מרן בתשובה, מאחר שמרן**

ולכן החלו לחלוק עליו ואף לפגוע בו. באחד המקרים לכדה אותו קבוצת נערים ושאלה אותו, עובדיה, למה? ביקורת זאת דרכה של תורה, ענה. הצעירים הלמדנים לא השתכנעו. שבוע לאחר מכן היכו אותו עד שאיבד את הכרתו. הוא התעורר לאחר יממה ושכב בביתו במשך שלושה שבועות.

הביקורת והמכות השפיעו עליו והוא הודיע להוריו שלא יצא עוד לישיבה וכי אין לו כל כוונה להמשיך ולפרסם את רעיונותיו. הוא החליט שלא לפרסם ספרים, לא להרצות ולא ללמוד עם אנשים נוספים, אלא להתבדל.

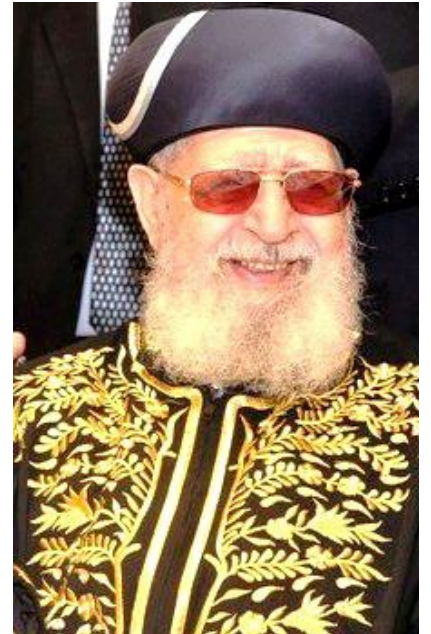
הגאון הרב עזרא עטיה, זימן אותו לחדרו בישיבה וביקש ממנו לשכנע אותו בביקורת על הבן איש חי. הבחור הציק רבינו עובדיה יוסף היטיב להסביר את אשר כתב בחיבור ושכנע את הרב עזרא עטיה. הרב עטיה, בשנות השישים לחייו, זימן אליו את ראשי הקהילה הבלית והסביר להם, שלא מדובר בקריאת תגר סתמית על הבן איש חי. מדובר בסוג של לימוד.

אין לזה סוף אם אומרים לאדם לא לחשוב, חייבים לתת לנער הזה להתבטא, הוא ניסה לשכנע.

גיבוי שהעניק הגאון רבי עזרא עטיה לתלמידו רקמה בניהם קרבה מיוחדת, למרות פער הגילים. אחרי שהרב אמר את דברו, איש כבר לא יעז להכות את הבחור עובדיה יוסף. הרב ביקש לשבור את החלטתו של הבחור עובדיה יוסף שלא ללמוד בחבורה וישב עמו ללימוד קבוע, פעמים רבות בביתו של התלמיד. כעבור שנה, החליט הרב עזרא עטיה שיש להחזיר את התלמיד עובדיה יוסף למרכז הלימוד התורני שעמד בראשו, להיכל התורה של ישיבת פורת יוסף. בשבוע בו חזר התלמיד לישיבה, הגיע לביקור בישיבה אחד מרבני ארצות הברית, התורם לישיבה, הרב אליעזר סילבר.

הרב דרש בפני התלמידים ולבסוף ביקש מהתלמידים שאלות והערות על דבריו. הרב עטיה שעמד ליד

אולם הגר"ע יוסף רוח אחרת עמו, ולדעתו קבלנו את מרן השו"ע בתורת ודאי ולכן אפילו אלף פוסקים יחלקו עליו, אנו פוסקים רק כמותו בין להקל בין להחמיר, והרב עובדיה יוסף מביא

שכן הייתה דעתו של ראש ישיבת פורת יוסף הרב עזרא עטייה (הליכות עולם הל' נדה סעיף ה' בהערה).

כמו כן, כאשר מרן השו"ע הביא דעה ראשונה בסתם ודעה שניה בשם יש אומרים, נחלקו האחרונים כיצד הכריע למעשה. הרב זבחי צדק, הבן איש חי וכף החיים הבינו שכוונת השו"ע לחוש לכתחילה לדעת הי"א ולהקל כדעת הסתם במקום הפסד מרובה או שעת הדחק. אולם הפרי חדש ועוד פוס' כתבו שאין לחוש כלל לדעת הי"א וניתן לפסוק לכתחילה כדעת הסתם. כדעה זו הכריע מרן זי"ע בשו"ת יביע אומר (חלק ו' יו"ד סי' ה').

ממילא החל הרב בשיעוריו לציין את דברי השו"ע שחולק על הבן איש חי ושעלינו לך אחר דעתו של מרן הבית יוסף. ואחר השיעור תפתחו את שו"ת יחווה דעת (ח"ד סימן נ"ה עמ' רע"ח בהגהה למטה) שם הוא מספר מה עבר עליו כאשר הוא חלק על הבן איש חי בענין שיעור הפרשת חלה. ואיך שיצאו נגדו שאסור לו לחלוק על הבן איש חי והוא מציין שם את דברי התרוה"ד (סימן רל"ח) שיכול תלמיד לחלוק על רבו, שכך היא דרכה של תורה מימי התנאים שרבינו הקדוש חלק על אביו ורבו רבן שמעון בן גמליאל. ורבה חלק על רבה רבו והרא"ש חלק מהר"ם מרוטנבורג רבו.

האורח, הביט בתלמידים שהצביעו אך הוא פנה דווקא אל תלמיד אחר, שלא הצביע, עובדיה יוסף. הרב עטייה ביקש לבחון את הוראתו לעובדיה יוסף, שלא לפחד למתוח ביקורת אם מדובר בביקורת של טעם.

המטרה הייתה לנטרל את החשש להעיר שזרעו אצלו מתנגדיו לאחר הביקורת על הבן איש חי. הרב עובדיה יוסף קם ממקומו, כמעט מהוסס ואמר, הרב, מחילה מכבודו, אבל יש בתוספות, פירוש לתלמוד, במסכת מנחות, שם כתוב ההפך הגמור ממה שמסר הרב בשיעורו. עובדיה יוסף ניצל את התדהמה של שאר

התלמידים ואת השתיקה מצד רבני ומורי הישיבה ומיהר אל הספרייה שבהיכל בכדי לשלוף את הספר עליו דיבר. הרב סילבר נשאר המום. הוא הביט בספר במקום אליו הפנה הבחור עובדיה יוסף ולבסוף פסק, "הנער צודק".

לא לחינם בא הגאון רבי עזרא עטיה ואמר לרב אברהם פטאל אביה של הרבנית, חוששני שלא דייקת בתשובתי כאשר בא כבודו לברר על הבחור, באתי אפוא להעמיד דברים על דיוקם, אמרתי שהוא הבחור הטוב בישיבה, חוזרני בי, יידע כבודו שהוא גדול הדור ממש, מזמן מרן הבית יוסף לא קם ליהדות ספרד כמוהו, מיוסף עד יוסף לא קם כיוסף, עם ישראל זקוק לו במלוא גדולתו.

בהקדמה לספר 'אגרת לבן תורה' מסופר, שלפני כשבעים שנה, כאשר בני משפחתו של מרן רבינו עובדיה יוסף היו מנקים את הבית, מצאו תחת מיטתו של מרן שקית גדולה עם מטבעות של חצי גרוש. וכאשר חזר מהישיבה בלילה שאלוהו לפשר הדבר, והשיב, כי

היה מקבל מידי יום חצי גרוש מאביו, כדי לנסוע לישיבה בעיר העתיקה הלך חזר.

כמו שסיפר הרה"ג ר' צבי סימן טוב רבה הראשי של עדת יהדות אפגניסטן בעולם ומחכמי ורבני ישיבת חזון עובדיה תכב"ץ) שבזמנו היו בירושלים שני קוי

אוטובוס שבהם היה נוסע מרן האחד היה משכונת הבוכרים לכיוון שער יפו והשני היה חוזר משער יפו לשכונת הבוכרים. ומרן כשהיה נוסע באוטובוס זה לישיבה, היה לומד במשך הנסיעה בספר העמוק "שב שמעתתא" וכך גמרו. וכבר

סיפר בנו הרה"ג ר' יצחק יוסף שליט"א שאמר לו מרן כי הוא גמר את הספר "שב שמעתתא" בהיותו בגיל שמונה עשרה שנים בלבד. ואיד? מנסיעה באוטובוס.

אולם לימים כאשר ראה שכמה שהוא לומד בנסיעה, אך עדיין אי אפשר לו ללמוד בריכוז בנסיעה, מחבירו הגרב"צ אבא שאול זצוק"ל שילך עמו לישיבה ברגל, וכך יוכלו לחזור על הלימוד, והיו חוזרים בעל פה דף אחר דף, וגם בערב כאשר היו חוזרים מהישיבה ללמוד בלילה בישיבת "חברון" [כי מסיבה בטחונית לא יכלו ללמוד בלילות בעיר העתיקה], היו חוזרים שוב על הלימוד בהליכה רגלית. והיו דנים בדקדוקי התוספות, והמפרשים, והכל בעל פה בלכתך בדרך. ולעיתים כאשר הגאון רבי בן ציון אבא שאול נעדר סיבות שונות, נהג רבינו לבקש מאחד הנערים הצעירים שעשו את דרכם לכיוון העיר שיתלוו אליו, הנער היה מתלוו אליו גם גמרא קטנה ובוחן את רבינו, אחד מהנערים היה הגאון רבי מרדכי אליהו. וכאשר שאלו אביו ז"ל אם כן למה לא החזרת את הכסף של

הנסיעות, ענה לו שהוא חוסך כדי להוציא לאור ספר שאלות ותשובות בהלכה.

האב שכל כך שמח, לקח את המטבעות ופרט לו אותם לשטרות והבטיח לשמור לו אותם. והאב עמד בדיבורו ובהגיע בנו לגיל 17 זכה לראות בפרי ביכוריו בשנת תרח"צ ולהוציא לאור עולם את ספרו הראשון יביע אומר חידושים על מסכת הוריות. היום ניתן למצוא את הקונטרס הזה בסוף שו"ת יחווה דעת ח"ו. והספר היה מעוטר בהסכמתו של חכם עזרא עטיה, הגאון רבי ראובן בנגיס ורבי דוד יונגרייז.

ומאותה שאיפה טהורה זכה להוציא את כל הספרים שאנו נהנים מהם היום.

כמו כן מסופר כשהוא היה בגיל שלש עשרה לקחו חברו לשיבת חברון והחבר הצביע לו על בחור מסוים שהוא סך הכל בן 15 וכבר יודע בעל פה שלשה סדרים מועד נשים ונזיקין. מששמע זאת רבינו אמר לו: בעז"ה אני עד גיל 18 אדע בע"ה את כל הש"ס בעל פה, קנאת סופרים תרבה חכמה, ולימים שאלו את רבינו האם עמד בהבטחתו, והשיב: ב"ה הקדמתי כבר בגיל 17 ידעתי את כל הש"ס רש"י ותוס' בע"פ.

הדביקות שלו בתורה היתה עצומה, עד שהיה שוכח לישון, כמו שסיפר בנו הגאון ר' דוד יוסף שליט"א שפעם אחת סיפר לו מרן זי"ע שהוא לא ישן ממוצאי שבת עד היום יום שני בבוקר, וכששאלו מדוע, ענה לו הרב שכחתי... וכך גם היה שוכח לאכול, והרבנית ע"ה היתה "מזכירה" לו כל פעם שהוא צריך לאכול ופעם אחת כשכבר הואיל בטובו לבוא לאכול, ראה שכנראה לא הספיקו להכין לו ארוחת צהרים, ולכן הזדרז לילך למקרר ולקח משם מלפפון עגבניה ובצל, חתך אותם לארבע, אכל אותם עם איזה חתיכת לחם וחזר ללימודו במהרה. כזה ראה וקדש, ובכך זו היא דרכה של תורה

וכל החפץ לקנותה יתרכז היטב היטב בסוגיא

שלפניו ולא בסוגיית המאכל שלפניו...

רב אשכנזי אחד, ר"מ בישיבה בבני ברק, סיפר לתלמידיו, שהיה מתגורר מול ביתו של הגר"ע יוסף בתל-אביב ברחוב שדרות רוטשילד, ופעם בליל שבת נכבה החשמל בשעה אחת בלילה, וראה את מרן יוצא למרפסת, ללמוד לאור החשמל המגיע מהרחוב, וראה כך רכון על ספר במשך זמן רב, וכאשר קם לתפלה בנץ, ראהו עדיין עומד על עמדו באותה תנוחה שראהו בשעת לילה מאוחרת. דבר המוכיח על שקיעה וריכוז עצום בלימוד."

סיפר הרב אליהו אבא שאול זצוק"ל אביו של הגרב"צ אבא שאול, שהגר"ע יוסף היה לומד בכל לילה בביהכ"נ "אוהל רחל" והיה שקוע בלימודו, והייתי מחכה עד שיסיים ללמוד ונועל אחריו את הדלת, לילה אחד האריך מאוד בלימודו עד שלא יכולתי להמתין ולחכות, לכן נתתי לו את המפתח וביקשתי ממנו, שיסיים ללמוד ינעל את ביהכ"נ, ויניח את המפתח מתחת לשטיח.

למחרת, הגעתי השכם בבוקר וראיתי מרחוק שכל האורות דלוקים, חשבתי בליבי שמרוב לימוד שכח כנראה לנעול ולכבות את האורות, אף הדלת היתה פתוחה והודיתי על כך שגנבים לא פרצו פנימה. כמו כן החלטתי בלבי שיותר לא אתן להגר"ע את המפתח.

נכנסתי פנימה ונדהמתי לראותו עדיין יושב ולומד באותו מקום וסביבו ערימות של ספרים, ראשו היה מונח על הספרים ומרן היה מנמנם. מן התיקרה טפטפו

על ראשו טיפות של גשם, שם על ראשו כרית ונרדם. ניגשתי אליו והערתי אותו.

ועד היום, סיים הרב אבא שאול, נמצאים בבית הכנסת ספרי כף החיים עם חידושים בכתב ידו של מרן מאותו לילה.

סיפר הרה"ג אברהם גבאי מלונדון, שפעם אחת הזמון

רבינו לשאת דברים בבית ספר לפני מאות תלמידים, רבינו אמר את דבריו, וכל כמה משפטים היו מתרגמים לקהל באנגלית, הרב גבאי שישב ליד רבינו שם לב, כי במשך הזמן שהמתרגם עוד ומתרגם, היו שפתותיו של רבינו

ממלמלות דבר מה, חשב הרב גבאי לתומו שהרב רוצה לומר לו משהו, היטה אזנו ושמע את רבינו משנן לעצמו פרקי משיות בעל פה, כדי לנצל את הזמן.

באותו ביקור, כהגיעה השעה לחזור לארץ, הודיעו בשדה התעופה כי חל עיכוב והמטוס ימריא רק עוד שעתיים, הרב גבאי הציע למרן שבינתיים, אולי ילך לבקר בארמון המלכה שעמד לא הרחק, הארמון מרהיב ביופיו ושמעו היה מפורסם, שאל הר כמה זמן ירד הביקור, השיב לו הרב גבאי שעה. הסכים הרב והלכו לבקר בארמון, בסוף ארך הביקור שעתיים, כשהבחין רבינו בזמן שעבר, פנה אל הרב בטרוניה: איבדתי שעה מחיי. וזאת למרות שלא בזבז את זמנו גם באותה שעה.

כשהיה מרן במצרים, ביקש מגבאי בית הכנסת שלא יכבדוהו בפתיחת ההיכל, למה? כי הפרוכת היתה גדולה מאוד, ובטענת מרן כי חבל לו על דקה וחצי שיפתח את ההיכל. אם הדבר יכול לעשות ע"י אחרים. זה מדהים

עד כמה מרן היה חשוב לו הזמן. וסיפר הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א, שפעם מרן הקליט את עצמו כשקורא את ספר קהלת בביאור וכשהיה נוסע היה שומע זאת בכדי לנצל את הזמן, וכל מי שהיה שומע את הקסטה, היה מתעורר בתשובה מרוב המוסר הנוקב שהיה משמיע מרן שם.

ימים ספורים לפני חג המצות, ערב פסח שנת תש"ה, כל אחד חפץ לקיים את מצות החג במצות עבודת יד, כך גם מרן בצעירותו חפץ היה לקיים את המצוה בהידור, ועל כן קנה קמח מהודר ופנה אל מאפית המצות שהיתה בבית ישראל ברחוב חכמי לובלין, אך שם

היה תור לא קטן שהרי הכל חפצים למצות עבודת יד, משראה מרן כי התור ארוך מאוד, פתח את הספר אשר היה לו בידו "שו"ע עם באר היטב" והחל ללמוד עד שיגיע תורו, הצדיק הקדוש רבי סלמאן מוצפי זצ"ל אשר היה נוכח במקום משראה את התמדתו של מרן בלימוד התורה וכל רגע חשוב אצל מרן שלא ילך לריק, פינה את תורו ונתנו למרן בכדי שיוכל מרן לחזור מהר ללימודו ולא יצטער מרן לחינם.

לימים כשנתמנה מרן לראשון לציון, אמר הצדיק: "ידעתי כי הוא ראוי לתפקיד זה". כי ראה את אהבתו של מרן לתורה וכל רגע אצלו הוא בעל שיעור ערך גדול ורם.

בליל הסדר של שנת תשע"ב, סיפרו בני המשפחה, לאחר סדר גדוש בדברי תורה סיפורים ומעשיות בטוב טעם, ביקש רבינו להניח את ראשו למנוחת הלילה אחר חצות, בני הבית מספרים כי לאחר שעה ראוהו כבר

רכון על ספריו ולמד עד השעה 7:00 בבוקר ברציפות, ליל שימורים הוא לה'.

לא לחינם העיד עליו רבי צבי פסח פרנק שהוא יהיה

המשיב של הדור הבא. וסיפר בנו הגאון רבי אברהם יוסף, הרב הראשי של העיר חולון, כי בשנת תשי"ח, כשהרב היה גר בירושלים ברחוב אלקנה, לעתים מזומנות היה נשלח על ידי אביו אל הרב פראנק שהיה גר בקרן הרחובות מלאכי – צפניה. בימים ההם התדפקו רבים על פתח ביתו של הרב פראנק לדרוש ממנו דבר ה' זו הלכה, ובתו של הרב פראנק היתה עומדת אצל הדלת לשמור על

הסדר הטוב. ומספר הבן: העידה בפני בתו של הרב פראנק, שאביה ציווה עליה בהוראה נדירה ויחידה במינה: כל אימת שיבוא לכאן הרב עובדיה יוסף יש להכניסו לאלתר, בלי אומר ובלו דברים, באשר יודע אני כי "חבל על כל דקה שלו". ודע, כי באותם ימים היה הרב בן 37 שנה בלבד!

ותראו ב'שו"ת יביע אומר' (כרך ב, חלק יו"ד, סימן כ, אות יב) שם מזכיר הרב איזה משא ומתן שהיה לו עם הגאון רבי צבי פסח פרנק משנת תשי"ב: "והנה זה כשנתיים ימים בא מעשה לפני הגאון מופת הדור מוהר"ר צבי פסח פראנק שליט"א, בתפילין שהיוודי"ן שלו היו קצתן ביו"ד הפוכה וקצתן ביו"ד ישרה, ופסלו על פי דברי הרב משנת אברהם שכתב כן מטעם דהוי תרתי דסתי. ודנתי לפניו שיש להכשיר מטעם שכתבנו – – – ויהי כשמוע הגרצ"פ פראנק שליט"א את דברי בזה, נענע לי בראשו, והד"ר הוא לכל חסידיו, והסכים עמי להכשיר התפילין להלכה ולמעשה".

כשזכה מרן להימנות כרבה של העיר העברית הגדולה בתל אביב. היה הגאון רבי משה מנדלבוים ז"ל שכיחן ראש כולל של חסידי גור בתל-אביב, קרא לו הרבי מגור ה'בית ישראל' זי"ע, וציווה עליו שיעלה אל בית הרב לבקרו בביקור נימוסין ולברך אותו לרגלי המינוי בשליחותו ובשם חסידי גור בעיר, ואף לבקש ממנו כי יואיל לבוא לבקר בכולל האברכים ולמסור שם שיעורי תורה. ובכל פעם שהרב היה הרב דורש ברבים את 'דרשת שבת שובה' או את 'דרשת שבת הגדול' היו הולכים גם חסידי גור לשמוע את הדרשה של הרב הספרדי.

וסיפר הבן של הרב מנדלבוים, שהוא למד בתלמוד-תורה 'יסודי התורה' והתיידד עם בן הרב, הגאון רבי דוד יוסף שליט"א, שהיה חברו לספסל הלימודים. בתום יום הלימודים היו הנערים לומדים יחדיו, ובתקופות מסוימות התקיים סדר לימוד זה בבית הרב דבר יום ביומו, פעמים שהיו לומדים על שולחן הלימוד של הרב, כאשר הרב יושב בראש השולחן ורכון על ספריו וכתביו והם יושבים מנגד בקצה השולחן, ולא אחת היה הרב 'מצטרף' אליהם והיו זוכים לקנות ממנו קנין תורה. מעת לעת היה הרב מתעניין בשלום אביו, ראש הכולל של חסידי גור. ובפעם אחת נדירה הראה לו הרב מכתב שכתב אליו האדמו"ר ה'באבא סאלי' זי"ע, ואשר זכר תוארי הכבוד המופלגים שחקקם הצדיק עלי אגרתו נחקקו על לוח לבו של הנער.

בשם אברהם] כיון שהתחייבת זה עתה בעול תורה ומצוות, עליך לברך תחילה את ברכת התורה... כאלו היו הנועם והפשטות האצילית להם זכו אנשי תל-אביב.

מעניין לציין, כי גם את סיפורו של גר זה הבליע הרב בחיבורו 'שו"ת יביע אומר' וכרך ג, חלק או"ח, סימן כז, אות ז' בזה הלשון: "נתעוררתי במעשה שבא לידינו בבית הדין, בגר צדק אחד שנתגייר לשם שמים הוא ובניו עמו (אשר חינכם אחר כך בישיבות), ובעת צאתו מבית הטבילה לאחר שטבל לשם גירות כדת, הצרכתיו לברך ברכת התורה לפני שיאמר שום פסוק של קדושה - אשר היו שגורים בפיו מן קדמת דנא".

אגב, בהמשך דבריו דן הרב מגופו של הסיפור לענין ה'חקירה' בדבר ברכת התורה של חתן בר המצוה: "ולפי זה אמרתי - - - דנחזי אנן בכל קטן שנעשה בר מצוה, בליל התקדשו להכנס למצוה, למה לא יצטרך לברך ברכת התורה כדי שיוכל ללמוד באותו ערב, ולא יבצר מללמוד ומלהזכיר פסוקים באותו הלילה, שהרי ברכת התורה שבירך בעודו קטן בבוקרו של יום של סוף שנת ה-י"ג אינה פוטרתו לכשיגדיל לדעת כמה פוסקים הנ"ל, וביחוד לדעת הרמב"ן בספר המצוות (סוף חלק עשין, מצוה טו) שחשב את ברכת התורה למצוה עשה מן התורה - - - ולפי זה יש לומר שאין הקטן החייב רק דרך חינוך מדרבנן יכול להוציא את עצמו מברכת התורה לכשיגדיל. ודא עקא כי אין עצה בזה לומר לקטן באותו יום, לבל יברך ברכת התורה עד הערב, דלא אריך למעבד הכי, לגרום למופלא הסמוך לאיש שילמוד בלי ברכת התורה כל אותו היום". ועיין שם עוד בצדדי החקירה המאלפת.

סיפר בנו רבי אברהם, כי אחד ממתפללי בית-הכנסת סיפר לו, כי בעת שהלך אביו, הרב, לביקור ב'תנובה' לעמוד מקרוב על סדרי הכשרות שם, מנהלי המקום

כדוגמה לגישה הידידותית, הלבבית והמקרבת בה התייחס הרב כלפי כל מי שבא עמו במגע, זקנים עם נערים, מספר לנו הרב מנדלבוים עוד סיפור שבדידיה הוי עובדא. כשנכנס בעול תורה ומצוות, במוצאי צום י"ז

בתמוז תש"ל, הטריח עצמו הרב להשתתף בשמחה ואף ציין כי למרות חולשתו בשל הצום לא נמנע מלבוא בשערי השמחה. בדרשתו עמד חתן המצוות על ה'חקירה': מדוע לא יברך חתן הבר-מצוה את ברכת התורה מיד כשנכנס בעול תורה ומצוות? כי הרי רק עתה בלילה חיובו קיבל תוקף של חיוב מדאורייתא, ואם-כן, איך חיוב מדרבנן יפטור חיוב מדאורייתא?

כשסיים הנער את דרשתו, נענה לו הרב במאור פנים עם סיפור ממין הענין, תוך כדי שהוא מעניק לו תחושת השתתפות בדיונו התורני. ומעשה שסיפר כך היה: ארע פעם - סיפר הרב - וגר שהתגייר על-ידי היה בקי ורגיל בדת משה וישראל עוד קודם להתגיירותו. והנה, כשעלה ונסתפג מטבילתו לשם גירות, החל אומר בהתרגשות רבה את הפסוק שנאמר בו שורש אמונתנו: "שמע ישראל ה'א ה' אחד". תיכף ומיד - סיפר הרב - פניתי ואמרתי לו: רבי אברהם -] גר צדק נקרא כידוע

העלימו ממנו את אשר העלימו וערכו בפניו מצג שוא כאילו והכל כשורה, אבל לאמיתו של דבר המצב האמיתי רחוק מכך עד מאוד.

כששמע את דברי העובד, חזר הבן אצל האב כשלו מתמרמר. 'רימו אותך בתנובה!' – אמר לאביו. השיב

לו הרב: אני אומר לך כעת את הפרטים

הטעונים תיקון בהם הבחנתי למרות תחבולתם, וכך היה מונה באוזניו שבעה פרטים לקויים. בירור קצר אצל המתפלל הנדהם העלה כי אכן הם הם הדברים. כמובן, שבדרכיו שלו השכיל הרב לטפל בענין וקרא לסדר להנהלה ולמשגיחי הכשרות ומכאן ואילך תוקנו כל המכשלות בלי הערמות.

כיוצא בזה, הפעיל את כח השפעתו לביצור חומות השבת ב'עיר העברית הגדולה'. כדוגמה נזכיר כאן את השתדלותו אצל מנהל חברת החשמל למנוע חילול שבת בתחנת הכח על שם הלורד 'רידינג' בת"א.

היה זה כשנודע לרב כי קיבולת מכלי הדלק שבתחנת הכח מוגבלת ומצריכה מילוי רציף פעם ביממה, כולל ביום שבת קדש. הרב השפיע על המנהל לשדרג את מכלי הדלק במכלים גדולים בעלי קיבולת גדולה יותר, באופן שימנע חילול שבת. אף הוא בא בדברים עם בעלי חברות הגז בעיר ופעל אצלם שיחדלו ממערך השינוע וההובלה שהיה פעיל ביום המנוחה.

מכאן נעבור לסיפור נוסף על התמסרותו לשבת קדש ואשר ממחיש את חלק נאמנות הפסיקה לשיטת מרן ה'בית יוסף'.

בימים ההם היה מקובל בציבור החילוני לערוך חתונות גם במוצאי שבתות, מה שגרם לחילולי שבת רבים. בחודש אדר תש"ל זימן הרב לאסיפה את בעלי

האולמות שבעיר, ובישר להם: רוצה אני להעניק לכם מתנה, אבל 'סוחר' אני; אינני נותן מתנות חינם לגמרי, אלא דורש בעבורם תמורה כלשהי. אני דורש להשבית את אולמות השמחה במוצאי שבתות מעריכת שמחות נישואין, ואף ברישום לנישואין שוב לא תאושרנה עריכת חופה וקידושין למוצאי

שבתות, ובתמורה אני מעניק לכם 'מתנה' – מכאן ואילך יתאפשר לכם לערוך שמחות נישואין לעדות המזרח בלבד בתאריכים שבין ל"ד בעומר ועד חג השבועות ובין י"ז בתמוז ועד ראש חודש אב, בהתאם לפסק ההלכה של מרן ה'בית יוסף'.

שכן, עד אותה שנה אף הספרדים לא ערכו שמחות נישואין בתאריכים האלו. מעתה – סיכם הרב – אנחנו 'מתקזזים', אתם 'נותנים' לי את מוצאי השבתות ואני 'נותן' לכם חלק מימי ספירת העומר ובין

המצרים. העסקה יצאה לפועל לשמחתם של שני הצדדים.

מרן נטל פיסת נייר קטנה וחישב יחד איתם: כמה שבועות יש בשנה, 52? נאמר שמתוכם ב-20 מוצאי שבתות מתקיימות שמחות. אני נותן לכם פה בלוח את השבועיים של ספירת העומר, ועוד שבועיים כאן, תוך שהוא מצביע על לוח השנה. בימים האלה יהיה לכם לחץ על אולמות, אתם תצאו ברווחים. בעלי האולמות הביטו ברב בחיך וקיבלו בחן את פשטות הסיכומים החשבוניים שביצע. הם הסכימו לניסיון.

השמועה עשתה לה כנפיים בכל רחבי הארץ, ובזכות ה'עסקה' שרקם הרב בתל-אביב, בכל ערי הארץ התבטלו שמחות נישואין במוצאי שבתות עד היום הזה.

וכפי שמרן מעיד על זה בשו"ת יביע אומר (ח"ו, אר"ח סימן מ"ג): "בבואי שנה זו לשרת בקדש בעיר ואם בישראל תל-אביב רבתי והמחוז, הורתי בס"ד לרבנים רושמי הנישואין ברבנות הראשית לת"א-יפו, להרשות לעשות נישואין לספרדים ועדות המזרח גם לאחר י"ז בתמוז עד ראש חודש אב, ולא עד בכלל, כדעת מרן שקבלנו הוראותיו, וכמנהג עיר קדשנו ותפארתנו ירושלים תובב"א - - - ואף על פי שעד כה לא נהגו לרשום לנישואין בימי בין המצרים גם לספרדים ועדות המזרח, צויתי שמכאן ולהבא ינהגו להקל כאמור...

בתקופה הראשונה אחרי שנבחר כרבה של תל-אביב, אך עוד בטרם עקרה המשפחה מירושלים לתל-אביב. שבת אחת הגיע הרב עם כל בני משפחתו להיות משובתי שבת בתל-אביב, כאשר מקום האכסניה היה במלון 'דבורה' ברחוב בן יהודה המרוחק מבית הכנסת הספרדי 'אהל מועד' כמהלך חצי שעה. באותה שבת סבל הרב מבעיה חמורה ומכאבים חזקים ברגלו, וכאילו לא די בכך גם חדר הלינה שהוקצה עבורו במלון ממוקם היה בקומה התשיעית. אך כל אלו לא מנעו בעדו לצעוד שלוש פעמים הלוך וחזור ל'אהל מועד' במשך השבת, לעמוד על רגליו, לדרוש ברבים וללמד את העם דעת והלכה. הבן רבי אברהם שהבחין עד כמה קשה לו המאמץ וניסה לשוא להניא אותו מההליכה, נענה עם התשובה: "זכות הציבור היא המסייעת והגורמת לרפואה".

וכך דאג מרן לכל עם ישראל. במסירת שיעורים והיה מתבל אותם במשלים וסיפורים ובדיחות. על אף שמוחו האדיר עסוק ללא הרף בתורה הקדושה ועם כל זה אין כמעט שיעור תורה שמרן לא היה "זורק" איזו בדיחה חזקה שמצחיקה את כל השומעים. והיה אומר כי בדרך ראשי תיבות: דברי חכמים בנחת נשמעים.

ובשביל לחזק את העם היה נוהג לספר מעשה שאירע בזמנינו, משפחה שאינה שומרת תורה ומצוות יצאו לטייל לחו"ל, לפתע איבד האב שליטה על רכבו

והדרדר לתהום, האב נהרג במקום והאם ובניה אבדו את הכרתם, לאחר שחזרה האם להכרתה טיפלה בשארית כוחותיה

בילדיה הרכים, ומישהו שהבחין הזעיק עזרה האם ובניה הובהלו לבית החולים במצב קשה ביותר בתאונה האם מרוב צערה ואבלה על בעלה המנוח, נדרה שאם היא וילדיה יחלימו היא תחזור בתשובה ותשלח את בניה לתלמוד תורה. ואכן כן ברוד רופא חולים, נרפאו האם ובניה, האם קיימה את נדרה ושלחה את בניה לתלמוד תורה, הבן הגדול שלמד בהתמדה רבה לקראת המבחן בגמרא, התקשה בלימוד הגמרא, כיון שמעולם לא למד גמרא והיה זקוק לעזרה ומתוך דאגתו ומרת לבו בכה ונרדם. והנה לפתע הוא רואה את אביו בחלום, ונכנס עמו בדברים והאב סיפר לו שגם הוא לומד את המסכת שלומד הבן, הבן להפתעתו שואל, איך יתכן והרי מימיך לא למדת גמרא? ענה לו האב והשיב: כי מיום שנכנסת לתלמוד תורה, גם אני זוכה ללמוד תורה בגנוי מרומים, בבחינת "ברא מזכה אבא". אמר לו הבן בחלום: אני דואג מהמבחן וזקוק לעזרה. ענה לו אביו: אני אעזור לך, ושניהם יחד למדו את הגמרא בחלום. הבן התעורר מחלומו ולהפתעתו נוכח שהוא מבין היטב את הגמרא, סיפר הבן לאימו את

חלומי ואמר לה, שהוא בטוח יצליח במבחן עקב זאת שלמד עם אביו וכן היה הילד קיבל מאה אחוז במבחן. ע"כ.

כדאי לציין את אהבתו לעם ישראל, מסופר על אישה אחת ש- 17 שנה מנסה להביא ילדים ואיננה מצליחה היא בא למרן וביקשה: הרב, תברך אותי שיהיה לי ילדים. אמר לה הרב: וכי אני בית חרושת לילדים? אם

הקדוש ברוך הוא החליט, זה מה שהוא החליט. אותה אישה התחילה לפרוץ בבכי ודמעות, ויחד איתה פרץ מרן בבכי, עד שאמר לה: את רוצה ילדים? תקבלי על עצמי קבלה רק לשם שמיים רק לכבוד השם יתברך ותראי ניסים. לפני שנפרדה ממנו אמר לה, קחי את הפתק הזה וביום של הברית תפתחי אותו.

אמת לאחר כמה זמן נתעברה אותה אישה וילדה שלישיה של זכרים לא פחות ולא יותר. רגע לפני שבאים לבצע את הברית, האמא צעקה: רגע, רגע, שכחתי לפתוח ת'פתק של הרב עובדיה יוסף. פתחה ומה רשום בפתק: "שםם בישראל יהיה אברהם, יצחק ויעקב".

מכאן אנו רואים כמה מרן דאג לכל יהודי ויהודי.

סיפר הגר"א בקשי דורון הראשון לציון שליט"א שבהיותו לומד בישיבת חברון בגאולה לפני 50 שנה שמע על מרן והחליט לפוגשו. מרן אז היה מוסר בכל ערב שיעור בבית הכנסת שאול צדקה בשכונת בית ישראל. והנה כשבא הגר"א בקשי דורון לשם ראה שיושבים קבוצה של בעלי בתים דאז, יושבים ולומדים גמרא והלכות עם המפרשים. ולפתע קם אחד מהם ודפק על השולחן והכריז "עכשיו סיפור". מרן סגר את

הספר והחל לספר להם מעשה מרתק כדי למשוך את ליבם ולקרבם לתורה. ואכן כיום כל אותם בעלי הבתים זכו שבניהם וחתניהם והם עצמם להיות תלמידי חכמים מופלגים ובניהם מו'לא אבא נקי ז"ל והרב הגאון שמואל זכאי וחכם ציון רז. ועד ועוד.

כאן המקום לספר מעשה שסופר על ידי עד ראייה שנכח בשעת מעשה הלא הוא מורנו הגאון ר' יצחק יוסף שליט"א, היה זה לפני למעלה מ-40

שנה רבי אברהם פטאל נפל למשכב ואושפז בבית החולים מרן לקח עמו את בנו הגאון רבי יצחק והלכו יחדיו לבקר את הסבא.

כאשר ראה רבי אברהם את חתנו הדגול החל לבכות, ואמר: כי רצונו להמשיך לחיות וכדי שאוכל להמשיך לזכות את הרבים כהרגלו בקודש. דבריו שיצאו מלב טהור נגעו ללבו הטהור של מרן והוא החליט לעשות

מעשה, תפס מרן בידו של חמיו ותוך כדי שהוא אומר "יהב ליה ידיה ואוקמיה", משכו אליו וחזר על כן שלשה פעמים ושאלו "חביבים עליך יסורים" והוא ענה בהוראת הרב: "לא הם ולא שכרם" ותוך זמן לא רב ניכרו התוצאות בעליל שר' אברהם חזר לאיתנו והמשיך לחיות עוד הרבה שנים כפי משאלת לבו בזיכוי הרבים ובהרבצת תורה לשומעי לקחו.

נסיים ממאמר מפרשת השבוע, "וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דן". ופירש רש"י ומקורו בנדרים לב. שאברהם אבינו לקח עמו רק את אליעזר והוא מנין גימטריא של שמו.

אם כן נשאלת השאלה, אם אברהם אבינו לקח עמו רק את אליעזר, לשם מה כתוב בתורה שלקח עמו ילידי

ביתו "שמונה עשר ושלוש מאות" שעל ידי זה אפשר לטעות שלקח עמו ילידי ביתו כמספר הזה, ולא כתוב בפירוש שלקח עמו רק את אליעזר?

מבאר את הדברים הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו דברי סופרים (אות ט"ז), שמהות קדושתו של אברהם אבינו שבכל מצב שהיה, קשה ככל שיהיה, לא נפל אף פעם ברשת קליפת היאוש שטמן לו היצר. והנה,

תיבת יאוש עולה בגימטריא שי"ז, נמצא כי שי"ח הוא מספר אחד יותר מתיבת יאוש, וזהו הענין שלקח עמו שי"ח ילידי ביתו, אפילו שבעצם הוא לקח רק את אליעזר, אלא הכוונה, שהאמין שאין להתיימשך כלל. והטעם שאין להתיימשך, כי השם אליעזר הוא שי"ח ופירושו "כי אלהי אבי בעזרי", הקב"ה עוזר ומסייע לי, אם כן מה יש לי להתיימשך?

בזה מבאר רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע את דברי הגמרא בסוכה (לא). שמספרת, על אותה זקנה שבאה לפני רב נחמן, שאנשי ריש גלותא גנבו ממנה את העצים ובנו בזה סוכה. ממילא ריש גלותא וכל החכמים שיושבים עמו יושבים בסוכה גזולה. אלא שיש לנו דין של "תקנת מריש" שאם גנב אחד מחבירו קורה של עץ והכניסו בבנין ביתו, ובסוף נתגלה הדבר ובעל הקורה תובע את הגנב שיחזיר לו את הקורה, והנה מצד הלכה צריך הגנב להחזיר את הקורה עצמה, למרות שיצטרך להרוס את כל הבנין בשביל להוציא את הקורה. אולם באו חכמים ותיקנו "תקנת מריש" שלא יצטרך להחזיר את הקורה עצמה, לא מספיק דמי עצים. משום "תקנת השבים", כי אם יצטרך הגנב להרוס את ביתו בשביל החזיר את העצים, ימנע מלחזור בתשובה כדי שלא

יצטרכו להרוס את ביתו. ולכן ריש גלותא פטור מלהשיב לאותה סבתא את העצים שנגנבו. ולכן היא צעקה לרב נחמן שהיא רוצה את העצים ואל מספיק לה את הכסף, והיא אמרה משפט שלכאורה נשמע מוזר: "אשה שהיתה לו לאביה שלש מאות ושמונה עשרה עבדים צועקת לפניכם ואין אתם משגיחים בה".

וצריך ביאור מה התכוונה אותה סבתא במשפט זה?

אלך לפי האמור מבאר רבי צדוק, כי אותה זקנה טעתה כי מה שאין מחזירים לה את העצים הוא משום שכבר התיימשה מהם, ויחד עם השינוי רשות בסוכה של הריש גלותא זכה הרש גלותא בעצים, על כן אמרה שכמו שאברהם אבינו התגבר על קליפת היאוש שהיא בגימטריא שי"ז, כך אני לא התיימשת. עכ"ד.

יש להוסיף על דבריו שהגמרא בברכות (כו:) אומרת אין שיחה אלא תפילה, נמצא כי שלש מאות ושמונה עשרה רמז לכוחה של תפילה, שאין לאדם להתיימשך ולהתפלל על כל דבר ולהאמין לכוחה של תפילה שיכול לפעול אף למעלה מן הטבע.

כך אנו מרגישים עכשיו ח"ו מיואשים, על החלל הגדול שנוצר. אולם פרשת השבוע מלמדת שאין מקום ליאוש כלל. ויהי רצון, תורתו מגן לנו היא מאירת עיננו הוא ימליץ טוב עלינו וכאשר בחיים חיותו עמד בתפלה לפני אדון כל להשפיע ממרומים ישועות ורפואות וכל מילי דמיטב לכלל ולפרט, כן בשמים ממעל לא ינוח ולא ישקוט ויפתח שערי רחמים שהשי"ת ישלח לנו כבר את גאולנו מלך המשיח אמן.

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'"